

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inzerate sprejema upravništvo v Katoliškarni, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vsprejemajo.

Uredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, 1., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob pol 6. uri popoldne.

Štev. 76.

V Ljubljani, v torek 3. aprila 1900.

Letnik XXVIII.

Deželni zbor kranjski.

(IV. seja.)

Pričetkom današnje seje so poslanci Žitnik in tovariši uložili samostalni predlog, naj se osrednja vlada pozivlja, da pri bodočih obravnavah glede nove carinske in trgovinske pogodbe z Italijo ne vsprejme takozvane vinske klavzule, marveč primerno zviša carino od italijanskih vin. Na vrsto je potem prišlo:

Garancijski zaklad dolenjskih železnic. Za leto 1898. je dežela morala v pokritje nedostanka letnega čistega dobička izplačati 46125 gld. 29 kr. Čista imovina tega zaklada je znesla 204.733 gld. 60 kr. Za l. 1900. proračunava dež. odbor vsega pokritja na 68.818 kron. Pripomnimo pa, da se to pokritje sestavlja večinoma iz doneskov dež. zaklada, z drugo besedo, da mora dežela plačevati že lep denar za dolenjski železnici vsled nesrečne garancije.

Pokojski zaklad za dež. uslužbenca. Ta zaklad je deželni zbor ustanovil na podlagi § 13. dne 26. februarja 1898. sklenjenega statuta o preskrbninah dež. uradnikom in služabnikom ter njihovim vdovam in sirotam. V tem zakladu so do konca l. 1899. zaračunjeni edino le 3% in pokojski odtegljaji, katere plačujejo uslužbenci od l. sušca 1898. Vsi ti dohodki so l. 1898. znesli 1164 gld. 15 kr. Za l. 1900. pa se proračunava potrebsčina na 26.309 K, pokritje pa na 29.839 K. V tem pokritju pa so doneski iz dež. in drugih zakladov v znesku 25.371 kron.

Odobre se naslednja poročila finančnega odseka: Prošnja Apolonije Bervarjeve, vdove po okrožnem zdravniku v Novem mestu, da se ji zviša podpora 200 gld. na leto, se je izročila dež. odboru, da poroča v dež. zboru o gmotnih razmerah prošilke.

Dr. Štefanu Divjaku, zdravniku v dež. blaznici na Studencu, se da 250 gld. za odškodnino za stanovanje. Županstvo na Studencu je prosilo, da se mu dovoli podpora za nakup poslopja za občinsko hiralnico.

Prošnja se odstopi dež. odboru, da poižve o posameznostih nameravane naprave.

Hiralske ustanove v spomin cesarjeve 50letnice. Dež. zbor je l. 1895. sklenil, da v spomin 50letnega vladanja presvetlega cesarja dežela Kranjska ustanovi 50 ustanov po 50 gld. za uboge hiralce in odloči še vsako leto 500 gld za sirotinske namene. Na prošnjo dež. odbora je presvetli cesar dovolil, da se te hiralske ustanove smejo imenovati: »Hiralske ustanove v spomin 50letnice vladanja Nj. Velikanstva cesarja Franca Jožefa I.« Dež. zbor je odobril predloženi statut, po katerem bode dež. odbor podeljeval te nove ustanove.

Nova selska občina Bukovje v postojnskem okraju. Dež. zbor je vsprejel načrt zakona, s katerim se katarska občina Bukovje z vasi Bukovje, Predjama in Gorenje izloči iz občine Hrenovice in ustanovi kot nova občina Bukovje.

Upravni odsek poroča o peticih: Prošnja posestnikov vasi Vrh pri Starem trgu, da bi deželni tehnik izdelal načrt za vodovod, se izroči dež. odboru v poizvedovanje in poročanje. Županstvo v Vodicah želi preložitve ceste od Povedja do Šmartna pod Šmarno goro. Naroči se dež. odboru, da pozove cestni odbor ljubljanske okolice, da predloži načrt, pri katerem naj, ako možno, pomaga dež. inženir.

Občani vasi Velešovo, Trata, Adergaz in Praprotna Polica prosijo za izločitev iz občine Št. Jur ter ustanovitev občine Velešovo. Se izroči dež. odboru v poizvedovanje in poročanje v bodočem zasedanju.

Občina Podraga prosi podpore za osuševanje travnikov. Dež. inženir bode pregledal travnike in stavljal predloge, na katerih podlagi se določi potem podpora.

Za preložitve ceste Fara-Banjalo ka prosita občinski in župnijski urad. Deželni odbor bode proučil vprašanje in predložil predloge.

Učiteljski pokojski zaklad za l. 1898. je imel dohodkov 32474 gld. 16 kr., stroškov pa 32864 gld. 11 kr.,

kar zbornica vzame na znanje, kakor tudi izkaz imovine v znesku 32814 gld. 61¹/₂ kr.

Normalno-šolski zaklad je l. 1898. imel dohodkov 426.431 gld. 15 kr., rednih stroškov pa 405.348 gld. 35 kr. Čisto premoženje tega zaklada je znašalo 101332 goldinarjev.

Deželni kulturni zaklad je imel leta 1898. 4443 gld. 16 kr. stroškov in 6755 gld. pokritja. Lovski listi so nesli 2856 gld., globe za gozdne in poljske poškodbe pa 3899 gld. Imovina je znašala 6563 gld. 18 kr. Za l. 1900. se proračunava vsa potrebsčina na 13270 kron.

Za leto 1900 se za sledeče šolske zgradbe podele podpore iz deželnega zaklada: Zagorje ob Pivki 500 kron, Erzeli 300, Postojna 2000, Košana 1000, Kočevje 600 kron. Kako se z ljubeznijo gleda na občino Kočevje, kaže dejstvo, da se je ne haš revnemu kočevskemu nemštvu za šolsko zgradbo iz deželnega zaklada dovolilo do- slej že 10 000 kron podpore. Dolenjavo pri Ribnici dobi 900 kron, Kočevska reka 400, Fara 700, Sv. Križ pri Kostanjevici 1000, Št. Jernej 1000 kron. Poslanec Pfeifer je pozdravljal, da se šoli v Sv. Križu zviša na- svetovana podpora od 800 na 1000 kron ter je predlagal, naj se da Št. Jerneju 1200 kron, ker bode morala občina za dve novi šolski zgradbi dati 60.000 kron in to za šolo v Št. Jerneju in Vrhpolju. To breme naj se olajša s podporo. Predlog je bil odklonjen. Vrhpolje okraj Krški dobi 800 kron, Telče 600, Veliki Podlog 400, Cerklje pri Kranju 400 kron. Predlog dež. odbora, da se da Vrhpolju pri Moravčah 200 in Dolenji Podgori in Čepelje 600 kron, je bil odklonjen.

Proračuni dež. dobroteljskih za- kladov. Potrebsčina za dež. bolnico se proračunava na 255.427 kron, pokritje na 104.771 kron, torej je primanjkljaja 150.656 kron, ki se bo pokrili iz dež. zaklada.

Potrebsčina za blaznico se proraču- nava na 168.583 kron, pokritje na 27.242

kron, toraj bo moral deželni zaklad založiti 141.341 kron.

Potrebsčina dež. porodnišnice se proračunava na 21.295 kron, pokritje na 2161 kron, torej se kaže primanjkljaja 19.134 kron.

Potrebsčina za najdenišnico znaša 7312 kron, pokritje 776, torej primanjkljaj 6536 kron.

Za vse štiri zavode znaša torej pri- spevek iz dež. zaklada 317.667 kron.

Finančni odsek je poročal o prošnji ko- čevskega zdravstvenega okrožja, da se mu dovoli prispevek za popravo kočevske bolnišnice. Kočevjarjem se je dalo 6000 kron. Okrožni zdravnik dr. Anton Kaiser- berger v Krškem je prosil za definitivno nameščenje. Dež. zbor mu je ugodil glede starostnih let in bode dež. odbor primerno postopal.

O uravnavi Pivke je poročal v imenu upravnega odseka poslanec Božič. O zadevi bomo še govorili, za danes priob- čujemo vsprejeto resolucijo:

Deželnega odbora poročilo se jemlje na znanje s pristavkom, da deželni odbor urav- nave Pivke ne pušča iz vida, da naj dotična poizvedovanja pridno nadaljuje ter o njih poroča od leta do leta dež. zboru.

Deželni zbor pa izraža mnenje, da se imajo predpreiskave pred vsem dotikati:

a) vprašanja, bi li samostojna uravnava Pivke ne poslabšala razmer na ljubljanskem barju;

b) vprašanja, koliko bi ta uravnava, ako bi ne presegla mej neobhodno potrebne, vsaj približno stala, in

c) vprašanja, koliko bi mogli, oziroma hoteli udeleženci k uravnavi donasati.

Poslanec Zelen je opisal nujnost urav- nave Pivke in predlagal:

K predlogu upravnega odseka dodajam še pristavek: Naroča se deželnemu odboru, da gotovo v prihodnjem zasedanju poroča deželnemu zboru o v teku tega leta izvršenih poizvedbah in vsaj o približnem proračunu za uravnava Pivke.

LISTEK.

Ob vznožju sfinge.

Spisal Maryan Morawski T. J.*

Nenavadne okoliščine so nanesele, da sem nepričakovano obstal ob vznožju pi- ramid.

Tam, kjer je bilo nekdanje središče Egipta, kjer se ta dežela neha zvijati kakor zelena kača sredi puščave in se razceplja v široko delto, stoji nekoliko najvišjih piramid. Njih škrbasta slemena razločno štrle med pešče- nimi griči, ki jih je veter nanesele iz libijske puščave, in oznanjajo poznim rodovom in civilizacijam moč onih Faraonov, ki niso mo- gla niti tisočletja niti človeška samovoljnost premagati njih del — in pripovedujejo o njih ogromni težnji po nesmrtnosti, naivno in brutalno izraženi v tem besnem prizade- vanju, da bi svoja trupla obvarovali troh- nobe.

Piramide govore gledavcu v tako sil- nem živem jeziku, da se njegova sila ne dá izraziti v abstraktnem govoru. Pa še nekaj je za piramidami.

Drug za drugim jezdimo na velblodih, ki se gibljejo kakor ladje. Naše sence so v mesečnem svitu podobne onim, ki so se

pred tisočletji pomikale todi. Stojimo nekako nad časom. Kar se pred nami iznad peska pokaže brezobrazna skala, ki nam ne izvabi nobenih misli. To je sfinga, odzadaj. Pola- goma jezdimo o ovinku, okoli, vedno nižje. Zdaj se nam šele pokaže, od meseca obsijan, obraz sfingin. Ta obraz, ki ga dandanes skozi lornjetke opazujejo brezmiselnih turisti, je že od davnih, davnih časov čudno-bajno vplival na človeštvo. Grke je tako vznemirjala in zanimala skrivnostna zamišljenost njenega pogleda, da so imeli sfingo za simbol naj- globljih ugank. Pa tudi za Egipčane je imela sfinga, kakor je videti, nekaj skrivnostnega. Častili so jo z neko bojaznijo; pomanjšane njene podobe so čuvali vhode egiptskih svetišč in grobov. Pa, kdaj je neki nastala velikanska sfinga? Kdo jo je izklesal? Tega najbrž še sami niso pomnili. Ko so zidali najstarejšo Keopsovo piramido, ki stoji zra- ven, pred pet tisočletji, je sfinga že stala. Najstarejši spomeniki egiptski — torej tudi najstarejši spomeniki človeštva — pričajo o sfingi, nobeden do zdaj znanih ne omenja njenega nastanka.

Z rastočo pozornostjo gledamo ta obraz. V mesečnem svitu ga razločimo prav dobro, lepše celo nego v dnevnem blesku — ne zato (kakor bi se komu zdelo), ker noč po-

v jarkem afrikanskem solncu preostro raz- ločijo stare rane tega obraza in je zato težko razločiti njega poteze in obliko; v bledem svitu velike svetilke puščave se pa dobro vidijo prave poteze in lahko dopolni celota. Vrat in brada, najmanj poškodovana, sta prekrasno modelirana. Lica in čelo spomi- njajo znanega tipa memfitskih Faraonov; pa ta obraz je plemenitejši, bolj misleč; v njem ni videti trdosti kolosov starega gospodstva; tudi ni sledu onega konvencionalnega nasmeha, ki ga vidimo na kipih poznejših di- nastij; to je bolj izraz otožnosti in tesnob- nega hrepenenja.

Kljubu svoji nenavadni starosti to vendar ni, kakor primerno omenja Maspero, delo za- četniške umetnosti. Kdor pozna egiptsko umet- nost samo po zbirkah evropskih muzejev, se dá prav lahko zapeljati, da zmatra vso to umetnost za začetniško in ima nesklad- nost in perspektivne napake za njene zna- čilne znake. Kdor se je pa malo seznanil z njenimi deli po svetiščih, v grobovih, vidi, da je to umetnost, sicer res jako oddaljena od naših navad in nazorov, pa vendar polna življenja, realizma, silne individualnosti, ki ta svojstva združuje s posebno plemenito obliko in pogosto tudi z ljubeznivostjo in nečnostjo. Vidi vrhunec egiptске umetnosti,

političnega razvoja tega gospodstva za Seta I. in Ramzesa II. Potem vidi, kako je pola- goma propadala, izgubila izvirnost, individu- alnost in istinitost. Ko je pa prišel grški duh jej vlit svoj božanstveni ritem, v dobi aleksandrijski, se je že davnej pogreznila v vsakdanjost in banalnost — in se ni dala povzdigniti. Nekaj posebnega je pa, da ne poznamo dobe začetniške egiptovske umet- nosti prav nič. Neskladnih in naivnih poskusov, ki kažejo nepoznanje naravnih oblik in umetniških sredstev, kakršnih nam je toliko ostalo iz srednjega veka, kakoršnih se dan- danes mnogo izkopuje v Peloponezu, iz ar- haične grške dobe — takih poskusov nam Egipt ni zapustil — razen če so taki pro- izvodi, ki so se na vsak način morali na- hajati, še skriti pod peskom; ali se jih je pa morebiti sam civilizirani Egipt sramoval in jih popolnoma uničil. Na vsak način sfinga, najstarejša izmed znanih del, ne kaže prav nič onih arhaičnih potez in negotovosti začetniškega dleta. Nasprotno nam kaže za- vedno umetnost, ki je brez omahovanja in napak, kljub neizrečeni težavnosti tolikega povečanja*, izklesala iz skale ta kolos, ki z začudenjem gledajo nanj pozni rodovi...

* Kdor misli, da je pri klesanju košalnega kipa zadostiti povečati razmere majhnega, ta se jako moti. Opazovanje najboljših egiptskih umetnin ga o tem lahko

Poročevalec Božič se je izrekel proti res umestnemu predlogu poslanca Zelena, a zbornica je predlog sprejela, kar bodo interresovani krogi gotovo vzeli z zadoščenjem na znanje.

Glede dovolitve priklad za cestne namene se je sklenilo:

Deželni odbor se pooblašča, da dovoli onim okrajnim cestnim odborom, kateri z 20odstotno priklado ne morejo izhajati, pri strogo dokazani potrebi in na podstavi pravilno sestavljenih in zadostno opremljenih proračunov znotraj, za ustanovitev teh prispevkov brez izdaje posebnega deželnega zakona obstoječih določil za leto 1901 priklado nad 20 odstotkov k neposrednim davkom z izvanrednimi dokladi vred, izvzemši doklade na osebni dohodninski davek, ter ukrene kar treba zaradi predpisa in pobiranja teh priklad.

Prošnji ostrbnštva vasi Stara Vrh-nika, da bi deželni hidrotehnik napravil načrt za vodovod, se je ugodilo v toliko, da bode deželni odbor o priliki poslat tja inženirja.

Poslanec dr. Majaron in tovariši so interpelovali, ker se pri najvišjem sodnem dvoru dosledno izdajajo določbe le v nemškem jeziku, tudi če se je razprava na prvi instanci vršila v slovenskem jeziku. V interpelaciji je citirana zakonska določba, po kateri bi se ta neravnopravnost ne smela goditi. V resnici je te neravnopravnosti deležen samo narod slovenski! Interpelantje vprašujejo, kedaj se začne izvajati § 27. cesarskega patenta z dne 27. avgusta 1850 drž. zak. št. 325 tudi za slovenski jezik?

Dalje so poslanci dr. Majaron in tovariši vprašali, kedaj dobe odgovor od vlade na lansko interpelacijo glede jezikovne ravnopravnosti pri c. kr. nadsodišču v Gradcu, ker ministerstvo še do danes ni nič ukrenilo proti grajanemu postopanju.

Prihodnja seja bode v četrtek.

Mažari v hrvatskem Primorju.

XXX
(Konec.)

V tem pogledu je storila vlada sicer domoljubnega bana Mažuranića prvi greh, ko je dovolila, da se je odstranil z Reke sodni stol, ter je tako sodnija prešla v ogerske roke. Začetek je bil storjen, Mažarom je zrastle greben in kmalu so zahtevali, da se odstrani tudi županijska oblast. Hrvatska vlada je popustila in premestila županijo v Ogulin. To je bil drugi greh. Zdaj so bili Mažari že gospodarji na Reki. Motila jih je samo še hrvatska gimnazija; tudi ta ostanek hrvatske avtonomije se je moral odstraniti, kajti še le potem se more Reka imenovati ogerska. Storil se je tudi tretji greh. Glasoviti organizator (!) hrvatskega šolstva Kršnjavi je izpolnil to poslednjo željo Mažarom in hrvatsko gimnazijo premestil na sosedni Šušak.

Od tega časa ni nobene hrvatske šole na Reki, nego se je uvel mažarski jezik v vse zavode. Tako so postali Mažari gospo-

Pa kakšna misel tiči v tej sfingi? Da v nji tiči misel, o tem ne more dvomiti nihče, ki jo je videl — prav kakor kdor je videl florentinskega 'Pensieroso' Michelangelovega, ne more o njem dvomiti, da misli — človeštvo se je le, kakor sem že omenil, od davnih davnih časov mučilo z vprašanjem: »Kakšno misel izraža sfinga?« Morebiti je bilo starodavnemu človeštvu to vprašanje bolj nerešno kakor je sedanjemu. V njej so obtičale velike nesvestne aspiracije — mi vidimo vsaj začetke teh aspiracij v nji vtelešene. Sfinga s svojim levjim telesom in človeško glavo popolnoma izraža človečnost z njeno dvojno naravo: živalsko silo, ki leži na zemlji in se je oprijemlje z ropateljimi tacami — in duševno moč, ki misli, gleda kvišku. Glava te postave ni samo vzravnana, ampak še malo nagnjena nazaj; razločno se vidi, da gleda nad mesta, ki so razstlana ob njenem vzhodu, nad svet, na nebo. Zre naravnost na vzhod, kjer vzhaja solnce — ono solnce, ki je bilo vedno in povsod, posebno pa pri starih Egipčanih simbol duhovne luči vede, ali rajše vir te luči. Ta pogled je, kakor sem omenil, misleč, pa tudi otožen, tesnobno-hrepeneč, zdaj

darji na Reki le vsled hrvatske popustljivosti. Od tega časa se je začelo pa tudi misliti pri ogerski vladi, kako bi Reko proglasili za mažarski teritorij. Mažari so znali, da se Rečani razun Hrvatov temu ne bodo ustavljali; le hrvatski sabor jim je bil na potu, kajti sami niso verjeli, da se bodo Hrvat tako sramotno podali; toda ban hrvatski jim je pripravil pot. Dokler se niso čule v ogerskem saboru o tem vprašanju odločne izjave Szellove, se je ban izogibal vsake izjave v tej zadevi. Ko je pa Szell kar naravnost povedal, da smatrajo Mažari Reko za mažarski teritorij, je isto storil tudi ban in večina hrvatskega sabora je to odobrila, če tudi je proti temu najodločneje prosedovala hrvatska opozicija in ž njo ves hrvatski narod, ki ni in ne bode nikdar dovolil, da se ta kraj zedini neposredno z Ogorsko. Zato je opozicija svedčano izjavila v hrvatskem saboru, da prosveduje glasno in pred celim narodom proti postopanju saborske večine in vlade, in da ostane ta njihov prosved zapisan v saborskem zapisniku, da se ne bi kasneje mogel kdo pozvati na to, da se je v hrvatskem saboru molčalo, ko se je trgala hrvatska zemlja.

Kot strašen memento so doneli opomini poslednjega govornika od opozicije, dr. Mazure, nasproti večini, ki je nemo in tiho poslušala svojo obtožbo, ali ni imela toliko moralne jakosti, da bi bila v tem važnem vprašanju potegnila z opozicijo, z narodom hrvatskim proti mažarskemu nasilju. S tem činom je zapečatila večina vse svoje dosedanje, v marsikaterem pogledu nedomoljubno delovanje ter zgubila pri narodu še ono malo spoštovanja, ki ga je dozdaj uživala, kajti kdor prepusti le košček svoje domovine brez vsakega odpora svojemu jademu sosedu, ta se ne more nič več zvati pravim narodnim zastopnikom.

Politični pregled.

V Ljubljani, 3. aprila.

Minister za Češko dr. Režek je s sekojskim svetnikom pl. Villanijem odpotoval v Prago. Udeležil se bo, kakor se čuje, razprav v deželnem zboru, posebno pozornost bo pa baje obračal na dogovore mej zaupniki obeh strank, ki se vrše mej zasedanjem deželnega zbora kot neka predprava za nadaljna pogajanja na Dunaju.

Z Masarykovim narodnostnim programom Čehi pač ne bodo zadovoljni. V Pragi se je vršil v nedeljo, kot smo poročali, shod čeških realistov, na katerem se je pod Masarykovim pokroviteljstvom koval narodnostni program. Točke novega programa so približno tele: Uradnikom ni potrebno znanje obeh deželnih jezikov, ker so pri vsakem večjem uradu uradniki, ki so večji obeh deželnih jezikov. Kako bo s to zadevo pozneje, ako bi se uresničila napominana ideja, ve najbrže Masaryk sam. V čeških srednjih šolah bodi nemščina obligatna, v nemških srednjih šolah pa ni treba obligatne nemščine, in sicer baje samo radi

pogledu ne moremo dvomiti, da sfinga ne premišljuje tega, za kar se trudijo ljudje okoli nje, ne misli o vprašanih, ki jih ji stavijo egiptski vladarji, ali grški sofisti; ampak premišljuje to, o čemer že od začetka misli človeštvo po misleči plati svoje narave, v svoji glavi: o najvažnejših ugankah, ki je od njih odvisen človek in svet. Ker je pa sfinga modrejša, globlje misleča od grške Palade, se ne čuti gotovo, kakor se čuti Palada, v tem mišljenju ne najde jasnosti, miru, zadovoljstva, tega išče nad seboj, na nebesu, kliče luči z neba . . . zdi se mi, da ponavlja ponižni Platonov vzdih: »O da bi kak nebeščan prišel nas poučiti!« . . .

In ta zaželjeni Oriens je prišel in obsijal našo zemljo. Vsa vprašanja, najvišja in najživejša vsaj, ki o njih premišljuješ, o sfinga, so že rešena. Zakaj torej zreš v daljavo še z vedno istim zagonetno - sanjavi in tesnobno-hrepenečim pogledom? . . . Res, ti si kamenita, in ne moreš izpremeniti izraza, kakršnega ti je dala starodavnost; zakaj pa tako velik del današnjega človeštva strmi v daljavo z istim sfinginim pogledom — kakor da bi bilo okamenina dveh tisočletij? . . . Vzdrami se! Odpri oči,

tega, ker se ni treba umešavati v notranje zadeve Nemcev. V češke notranje zadeve se seveda Nemci smejo umešavati. Lepa enakopravnost! In vendar se je shod konečno izrekel za popolno narodno enakopravnost. Čehi, kakor rečeno, s takim programom pač ne bodo zadovoljni, pač pa Nemci, in zdi se, da je Masaryk popolno prešel v židovsko liberalni tabor tudi v narodnostnem oziru.

Izjave poslanca K. H. Wolfa na nedeljskem »volkstagu« na Dunaju, na katerem se je mej drugim proslavljala tudi Bismarck in se je udrihalo po novem dunajskem volilnem redu, so v marsičem toli zanimive, da jih je vredno pribiti. Izjavil je namreč ta mož, da je »čista ločitev« radikalev od nemške ljudske stranke neobhodna potreba, da morajo radikali nemške kršč. soc. pobijati, in, kar je pač najvažnejše, skleniti se mora kompromis z judi pri bližnjih občinskih volitvah. Wolf je toraj s tem sam priznal, da je židovski hlapec, da so on in njegovi sodrugi stari židovski liberalci v novi izdaji. Kršč. soc. ne bo žal za nekaterimi »radikali«, ako vstopijo v Wolfove bojne vrste, ker se takega nasprotnika v prihodnji bitki prav nič ne boje. Nasprotno se bo pa marsikakemu radikalcu, ki je dosedaj trobil v Wolfov rog radi »pristnega« nemštva, zasvetilo v glavi, ker ne bo hotel hoditi z židovsko-liberalno kliko.

Boj proti dunajski volilni reformi še ne bo tako z lepa končan, kakor je razvidno iz vednih priprav in oboroževanj židovsko-liberalne klike. Ker so se jim izjalovili vsi drugi poskusi, hočejo sedaj doseči razpust občinskega zastopa in razpis novih volitev. A tudi za to zahtevo ni lahko dobiti Koerberjeve vlade, ker ne uvidi nikake potrebe. Sedaj so pa židje vendar iztaknili nekaj, radi česar po njih mnenju mora vlada razpustiti mestni zastop. Gre se namreč za volitev prvega podžupana Strobacha. Temu možu poteče doba 27. t. m. in treba je nove volitve. Za to volitev je pa v smislu § 25. novega občinskega reda treba navzočnosti vsaj 100 odbornikov, katerih pa sedaj seveda ni. Mestni zbor se toraj mora razpustiti, da se potom volitve dopolni številu odbornikov. Ob enem pa zahtevajo ti ljudje v svoji nedosegljivi »liberalnosti«, naj se uprava mesta poveri do novih volitev vladnemu komisarju, ker sicer ne morejo pričakovati, da bi bili volilski imeniki sestavljeni nepristransko. Ta klika je pa res iznajdljiva, le žal, da se vlada nič kaj noče ozirati na njene »opravičene« zahteve.

Obstrukcija v italijanski zbornici. Predsednik Colombo in vsi ostali člani predsedstva so v soboto demisionirali in včeraj se je vršila volitev zborničnega predsednika. Izvoljen je bil zopet Colombo. Dobil je 265 glasov, njegov protikandidat Bianchini pa 158, kar kaže, kako močna je opozicija v italijanskem parlamentu. Pred pričetkom volitve je opozicija izjavila, da volitve ne bo obstruirala, nasprotno bo pa zastavila vse svoje sile, da prepreči spremembe poslovnega reda. Poslanec Ferri je izjavil na nekem shodu, da morajo poprej vso levico uklenjeno iztirati iz zbornice, predno bodo mogli glasovati mirno za predlagano spremembo. To je toraj dokaz, da opozicija ne odneha, in da poprej ne bo miru, dokler vlada ne umakne svoje predloge ali pa razpusti parlament. — V zadnjem hipu si je pa izmislila vlada nov način, ki ji pomore do zmage. Po poslancu Sonnino je stavila včeraj predlog, naj se v današnji seji odobri predlagana sprememba poslovnega reda brez debate samo z dvignjenjem raz sedežev. Predlog Sonninov je bil mej splošnim vriščem vsprejet in danes se izvrši zavratni napad na neposlušno opozicijo. Seveda še tudi potem ne bo miru.

Mej Rustijo in Bolgarijo se vrše po poročilu bolgarskega lista »Pošta« pogajanja, ki bi, ako se doženo, precej preobrazila razmere na Balkanu. Načrt je pa neki naslednji: Bolgarija se proglasi za neodvisno kraljestvo, Makedonija se razdeli mej Bolgarijo in Črnogoro. Bolgarska in črnogorska armada se v slučaju vojske uvrstita v rusko armado, južno-zahodni del pristanišča Burgas se za dobo 50 let odstopi Rusiji kot pristan za mornarico in premogarska postaja, poleg tega se tu nastanijo ruski vojniki. Bolgarija se konečno zaveže, da bo iztirala iz armade

uslugo dobe Bolgari poleg priznanja samostojnega kraljestva ter dela Makedonije še posojila 100 milijonov frankov od strani ruske vlade. — Akoravno morda nikjer tako ne potrebujejo drobiža, kakor ravno v Bolgariji, vendar je dvomiti, da bi se dali Bolgari tako vpreči v rusko politiko, ker bi tej nameri nasprotovali v Berlinu in na Dunaju. Sicer se pa menda tudi Rusi ne bodo spuščali radi v taka pogajanja, ker bi sami zase ne imeli ravno prevelikih koristij.

Knjige in časopisi.

»Voditelj v bogoslovnih vedah«. 2. zvezek III. letnika ima nastopno vsebino: Drugi list sv. Pavla do Korinčanov. (Dalje). Piše Josip Zidanšek. — Politično stanje judovskega ljudstva ob Kristusovem času. Piše dr. Josip Lesar. — Ali so škofijski zbori koristni in potrebni? Spisal dr. M. Matek. — Zgodovina cerkvenega govornštva. (Dalje). Piše dr. Anton Medved. — Arhivalni izpiski za zgodovino lavantinske škofije. Priobčil Matej Slekovec. — Dušno pastirstvo: O oporokah duhovnikov. Kako je ravnati z apostati na smrtni postelji? Nekaj o osebnem razmerju mej duhovništvom in učiteljstvom. Darovanje mej mašo. Applicatio Massae. Purificatio ciborii. Kaj pomeni »kvadrigena« pri odpustkih? Pastoralno-konferenčna in teologična vprašanja. — Priprave za biblične katekeze. Piše A. Kržič. — Raznosterosti. — Ocene — »Voditelj« izhaja v Mariboru štirikrat na leto in stane 4 krone.

Slovenska Matica.

120. odborova seja v ponedeljek, dne 28. sušca 1900. leta.

Navzočni: Gg. Fr. Levec (predsedaik); dr. H. Dolenc, P. Grasselli, A. Koblar, dr. Fr. Lampe, dr. J. Lesar, Fr. Orožen, R. Perušek, L. Pintar, M. Pieteršnik, dr. L. Požar, A. Senekovič, dr. J. Starč, I. Šubic, A. Tavčar, I. Vavru, Fr. Wiesthaler in V. Zupančič (odborniki); E. Lah (zapisnikar), Skupaj 19.

Predsednik proglasi sklepčnost, otvori sejo in pojasni, katere korake je storilo predsedništvo, da se ugodno reši Maticina prošnja za stalno državno podporo, kar se vzame z odobravanjem na znanje.

Zapisnikar poroča, da je dne 13. svečana v Ljubljani umrl starosta odbora, bivši podpredsednik, prošt dr. Ant. Jarc. »Matica« je razobesila na svoji hiši črno zastavo, objavila v tukajšnjih dnevnikih mrtvaški list in poskrbela za to, da je bila od strani društva udeležba pri pogrebu prav mnogobrojna in častna. — Iz predsedništva se je dne 27. prosinca t. l. čestitalo društvenemu I. podpredsedniku dr. Fr. Lampetu, ko je postal stolni kanonik. — Dne 7. sušca je »Matica« brzojavno pozdravila Prešernove slavitelje na Dunaju in dne 10. sušca dr. Krekove v Gradcu, od poverjenika Josipa Vidica je pa prejela zahvalno pismo za čestitko k učiteljski štiri-desetletnici.

Zapisnik o zadnji odborovi seji, ki sta ga predlagala in potrdila odbornika arhivar Koblar in prof. Tavčar, se odobri po nekih pojasnilih predsednikovih brez ugovora in se določi za overovatelja današnjemu zapisniku odbornika skriptor Pintar in ravnatelj dr. Požar. Na ogled je tudi zapisnik o seji književnega odseka z dne 26. t. m.

Določijo se nagrade pisateljem, urednikom in korektorjem društvenih knjig za l. 1899. in pa založene cene istim knjigam, do malega takšne, kot jih je nasvetoval knjižni odsek.

Za leto 1899. prejmo društveniki šest-tero knjig, in sicer: 1. Zbornik I. zvezek. (16 pol.) Uredil L. Pintar. 2. Dr. K. Glaser: Zgodovina slovenskega slovstva. IV. del; drugi zvezek. (10 pol.) 3. S. Rutar: Beneška Slovenija. (12 pol.) 4. Mat. Kračmanov-Valjavec: Pesmi. Ured. Fr. Levec. (22½ pol.) 5. Letopis. Uredil E. Lah. (5 pol.) 6. Ant. Knezove knjižnice VI. zvezek. Uredil Fr. Levec. (19½ pol.) — vsega skupaj 85 pol. Z razpošiljanjem se prične prve dni prihodnjega meseca; knjige prejme le, kdor je poravnal udnino.

Odobri se knjižni program za tekoče leto. »Matica« namerava izdati zopet šest-tero knjig, in sicer: 1. Zbornik II. zvezek. Uredil L. Pintar. 2. Prešernova spomenica (novodrom nesnikar stolet

kelj: Slovenske narodne pesmi. 5. snopič. Knjiga se bo tiskala pri Milicu, in sicer vsled sklepa 117. odbora seje v 4000 izvodih. 4. Dr. K. Glaser; Zgodovina slovenskega slovstva. IV. del. Tretji zvezek (konec). 5. Letopis za l. 1900. Urednik E. Lab. 6. Ant. Knezove knjižnice VII. zvezek. Urednik Fr. Levce.

Nekateri spisi se izročijo ocenjevalcem, drugi se vrnejo pisateljem, ker jih »Matica« ne more rabiti.

Sklene se, delati na to, da bi imele društvene knjige kolikor mogoče enako ter za društvo častno in dostojno obliko.

Na znanje se vzame, da je dobilo poverljivo poverjenišvo novega poverjenika, da je društveni knjižnici od zadnje seje prirastlo 115 knjig, zvezkov in časopisov, da je društvu v zadnji dobi pristopilo 17 udov (1 ustanovnik in 16 letnikov), da je »Matica« podarila zopet več založnih knjig in prejela za darila pismene zahvale.

Sklene se za društvo nakupiti Prešernov kip, ki ga namerava izdelati kipar Repič na Dunaju, in sprejeti ustanovno klavzulo, po kateri bi zadela »Matica« na četrtem mestu pravica imenovati kuratorij 9 odbornikov za oskrbovanje južnostajerskega jubilejskega zaklada za uboge dijake.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 3. aprila.

Iz Maribora se nam brzojavno poroča: Odbor Jareninskega političnega društva popolno odobrava korak naših poslancev in kliče: Poslanci med narod, s poslanci pa narod v boj za pravico! Več v kratkem na obmejnih političnih shodih. — Politična društva, vse naše občine, izjavite svoje mnenje!

Ubogi poslanec Robič! Štajerski nemški deželni poslanci imajo vsled odločnega nastopa štajerskih slovenskih poslancev zelo slabo vest. Včeraj smo poročali, s koliko silo hočejo priti proti Slovincem proti akciji, ki pa se ne bo bode pomagala, da bi mej štajerskimi Slovenci vedno gromkeje ne oril klic: Proč od Gradca! Ker je na znanem oklicu slovenskih poslancev podpisani tudi poslanec deželni odbornik Robič, nasvetujejo, naj mu nemška večina v deželni odboru primerno posveti, ker noče tajiti krivic, ki se Slovincem gode iz Gradca. Videli bomo, kako novo nasilstvo bodo sedaj na podlagi svetov raznih nemško-nacionalnih listov iztaknili nemški bratci v Gradcu.

Celjsko okrožno sodišče. Ne da bi se spuščali v podrobno kritiko, navedemo sledeči slučaj: Posestnik kavarne Fr. Hausbaum je za časa celjskih izgrediv bil povsod, kjer so Nemci uganjali svoje svetovno zaslovice krvave burke. Na Slovence je vedenje Hausbaumovo napravilo vtis, kakor da je on nemški »agent provocateur«, kajti v treh slučajih je dal povod za izgrede, ki so pa izostali hvala treznosti prizadetih Slovincem. Na jutro usodnega dne je onemoglega starčka gospoda Oblaka s palico udaril po nogi. Ker ta ni reagoval, je sunil gospoda Oblakovega spremljevalca, jurista Mežo, s tako silo, da je le-ta zraven idoč gdč. Rožo Oblak skoro prevrgel. Vse to so pričeli pod prisego potrditi. — Druzega dne je na enak način butnil Hausbaum g. dr. Pikla, odvetnika v Kozjem, ko se je menil z juristom g. Gvidonom Serneč in drugimi, ne da bi se opravičil, nego je le rekel: »Die Windischen müssen sich so was von den Deutschen gefallen lassen.« Pred sodiščem je Hausbaum zgubil vso korajžo in je rekel, da ni imel namena ne g. Oblaka udariti, ne gg. dr. Pikla in Meže žaliti, oziroma suniti. — Prvi sodnik je smatral to dokazanim, ker se je Hausbaum dalje izgovarjal, da nobenega tožnikov ne pozna, in je Hausbauma obsodil le zaradi neprevidnega ravnanja s palico, oprostil pa obtožb zaradi žaljenja časti. Na priziv dr. Pikla in jurista Meže zaradi oprostitve Hausbauma je okrožno kot prizivno sodišče v soboto 31. sušca prvo razsodbo potrdilo iz razlogov prve razsodbe — »und weil es erst fraglich ist, ob solches Stossen eine Ehrenbeleidigung involvire.« — Sapienti sat! V osvitlenje nemške kulture še pristavimo, da je pri nas navada, da se pri neprevidnem zadevanju opravičuje vsaj s

Podpora za napravo strelnih postaj. Z ozirom na to, da je visoki deželni zbor kranjski v svoji zadnji seji dovolil 2000 kron podpore za napravo strelnih postaj in je pričakovati, da dovoli vis. vlada enaki znesek v ta namen, se pozivljajo županstva vinorodnih krajev, ki letos se niso vložila prošnji za napravo ali popolno ureditev strelnih postaj, naj to store najkasneje do 20. t. m. V prošnji naj županstva navedejo svoto, katero ima sedaj občina za napravo teh še na razpolago. Vse prošnje, ki so koleka proste, je poslali naravnost ali potom okrajnega glavarstva deželnemu odboru kranjskemu. Ob enem naj občine tudi naroče potrebno množino smodnika, kajti ta se bode, kakor je bilo že objavljeno, razposlal v teku tega meseca za dva meseca skupaj. V drugič se bo razpošiljal v prvi polovici meseca julija. Na poznejše naročitve se letos ne bode moglo ozirati.

Slovenska predstava v Celju je bila zopet v nedeljo. Igrali so »Dr. Blažič«. Aranžer je bil g. Perdan. Vrlo so igrali gdč. Meta Baš, Salmič, Boc in vsi drugi. Bilo je tudi nekaj ukusnih novih kulis. Odmore je izpolnjevala narodna godba. Čast vsem, s katerih trudom in žrtvijo so omogočene v Celju tako lepe slovenske predstave!

V goriški deželni zbor so prišli vsi poslanci in tudi kardinal knez nadškof. Dež. glavar je omenjal 70. rojstni dan cesarjev in 400letni jubilej, kar pripada Goriška-Gradiščanska k cesarski hiši. Namestnik je bil tudi navzoč in je dež. glavar se mu zahvaljeval, da je to storil prvič. Namestnik je laški naglašal, da za razne potrebe v deželi stori potrebno deželna uprava, slovenski je izrazil veselje, da je došlo polno število poslancev in da se bode omogočilo delo za ljudsko šolstvo in poljedelstvo.

Shod goriških učiteljev bode dne 17. t. m. v Gorici v »Hotel Central«. Ob enem se vrši prvi občni zbor učiteljskega društva za Goriško-Gradiščansko.

Sodne razmere. »Grazer Tagespost« priobčuje dne 30. marca t. l. sledečo brzojavko z Dunaja: »V naredbi, katero je v zadnjih dneh izdalo tukajšnje nadsodišče podrejenim sodnijam, se naglašja, da pravosodje mnogih sodnikov ne odgovarja zahtevam, da kaže to pravosodje nepravilnosti, da celo nepostavnosti. Radi tega ukazuje se osobito mlajšim kazenskim sodnikom, da se natančneje seznanijo z določili kazenskega pravnega reda in s sodnimi inštrukcijami. Naredbi je priložen obširen zaznamek kazni, ki so mnogo preostre, tako kakor ne zahteva postava, katere včasih celo presežajo najvišjo postavno mero.«

Izpod Kolka. Naša vrla ženska družica sv. Cirila in Metoda za Ajdovščino in okolico je priredila v nedeljo, 1. t. m. prav lepo veselico s kaj srečno izbranim vsporedom. Lahko rečemo, da ni še nobena veselica v Ajdovščini tako vspela kakor ta. Bilo je nekaj točk, ki bi celo razvajenim meščanom ugajale, pred vsem Stritarjev »Nosan«, ki ga je dovršeno deklamoval lekarnar g. Fr. Šapla in pa divni živi podobi »Dopustnik med svojimi« in »Slov. narod slavi Prešerna«. Vsa čast požrtvovalnim odbornikom! Menimo, da gmotni vspeli veselice ni zaostal za moralnim. Posebno nas je razveselilo dejstvo, da so se pričeli zanimati in dejansko podpirati naše narodne ustanove vsi krogi ajdovske gospode, tudi oni, ki so bili še do zadnjih časov nekako hladno visoki napram vsem slovenskim težnjam. Dal Bog, da postane Ajdovščina naposled vendar — slovenska!

Iz Vipave. Ne vemo sicer, kako je drugod, pri nas je slabo. Cel mesec je moker in mrzel, po dolini skoraj neprestano dežuje, vse gore so s snegom pokrite. Poljsko delo je zastalo. No, pa saj bi ljudje ne mogli dosti delati, ker jih tlači huda hripa. — Naš Anton Hrovatin je, kakor pravijo, posebno slabe volje. Poleg neprijetnosti, ki tarejo vse druge Vipavce, mučijo ga še posebne skrbi, ki mu jih povzročate vi, preklicani klerikalei! Odkar je zvedel, da mu bo treba še enkrat pred porotniki dokazovati, kako vzorno je županoval v nekaj liberalni Vipavi, ne more baje več spati. Mi se možu čudimo, ker smo prav tako, kakor bodo njegovi porotniki prepričani, da je Vaš list klevetal, nesramno klevetal, ko je ponovil sodbo de-

Poleg te sitne skrbi mori Hrovatina še druga. Pravijo, da bo glavarstvo ovrglo tudi druge občinske volitve vsled pritožbe klerikalcev in da bo treba še enkrat, tretjič voliti. Ta volitev pa kar nič ne diši Hrovatinu in njegovim redkim pristašem, ker dobro vedo, da bodo v tretjem in drugem razredu liberalci pogoreli za vselej. Seveda je to zelo hudo in mučno, zlasti odkar je tudi generalu vipavskih liberalcev Ivanu Krutemu modrost pošla in sam ne ve nobenega uspešnega sredstva več, kako preširne klerikalce pokrotiti in uničiti.

List, ki bi bil všeč »Deutsche Wacht«. Čitamo v trobilu celjskih hajlovcev: »Naznanja se nam, da se na polju slovenskega časništva naznanja nov pojav. Z nekim slovenskim listom se vrše dogovori, da bi dobil uradni časniški bureau uradniški del lista. Tako dobimo torej slovenski uradni list. Potrebno je hujškanju, ki ga na vse strani izvaja dosedanje slov. časopisje, dati protitež. Tako zaupljivo torej celjski Nemci gledajo v slovenski uradni list. Ni nam znano, ako bode vlada njihove želje uvaževala.

Oseba vest. Stavbinkemu uradu deželne vlade prideleni začasni inženir Jar Hanuš je imenovan definitivnim.

Praščija kuga v kočevskem okraju. V enajstih občin kočevskega okraja se je s Hrvatskega zanesla praščija kuga. Ker je velika nevarnost, da se zanesa kuga po celem okraju in vsled prevažanja okuženih živalij tudi drugod, je deželna vlada odposlala v ta okraj živinozdravniškega koncipista Al. Pavlina, da ukrene, kar bo potrebno, objednem je pa prepovedala do preklica izvoz in uvoz praščic v celem imenovanem okraju kakor tudi prodajo praščic na sejmih v tem okraju.

Ogenj v sobi se je primeril v leseni hišici Marje Ahlin na hribčku pri Karlovski cesti. Vzgale so se cunje.

Iz Šmartina pri Šaleku. Od 22. do 29. marca se je za župnijo Šmartin pri Šaleku vršil misijon in sicer prvič v tej župniji. Trije pred. očetje iz reda J. in sicer o. Fran Doljak, o. Jakob Verhovec in o. Alojzij Žužek so vodili misijon. Naša župnija šteje 1700 duš, sv. obhajil pa smo čez 1700 razdelili. Upamo, da niso samo pred. misijonarji sadili in zalivali, nego da bo tudi Gospod dal svoj blagoslov, ter da sv. misijon obrodi obilen sad. Pred. oo. misijonarjem pa izrekamo za njihovo požrtvovalno in neutrudljivo delovanje: »Bog plati tisočkrat.« — Cerkevno predstojništvo Šmartin pri Šaleku. — Cizej Fr. Sal., župnik, Josip Lempl, Ivan Lahovnik, cerkvena ključarja.

Detomor. V Knežaku na Pivki so našli poleg pokopališča zakopano dete. Na vratu se je detetu poznalo davljenje. Sumijo, da je nečloveška mati iz okolice cirkniske.

»Das ist ein rechter Lausbub« zbadajo po Ljubljani nemški pobi slovenski govoreče ljudi. Včeraj se je s takimi besedami postavil mladi Stadler proti Slovincu, ki se je na vogalu Špitalskih ulic pogovarjal z nekim gospodom. Hailovska izzivanja utegnejo roditi posledice.

Umor beračice. V Eggenbergu v graški okolici našli so v nekem jarku umorjeno 45letno Julijano Steirer, ki se je potikala vedno po graških predmestjih. Svojo »imovino« je nosila vedno seboj v košari in prenočevala, kjerkoli je dobila prostor za počitek. Truplo beračice je imelo na levi strani vratu smrtno rano, tudi trebuh prerezal je morilec ter ji odrezal prst, na katerem je imela prstan brez posebne vrednosti. Morilec ji je prstan vzel, prst pa vrgel v košaro. Morilec še niso našli.

Ponesrečeni ulom. Tatvino so hoteli izvršiti neznani tatje v prodajalni g. I. Domladiša v Ilirski Bistrici, ki pa je nesel skupljeni denar domov. Hoteli so vdreti tudi v blagajnico davkarje, ki se nahaja v isti hiši, a tudi ta poskus se jim ni posrečil. Zandermerija jih išče.

Bestija. Aretovali so v Ljubljani kot raznašalec tiskovin znanega Frana Pikuša, stanujočega na Emonski cesti št. 10. Stori je vrsto nenravnih dejanj z mladimi dečki. Nedavno je bil odpuščen iz službe pri Blazniku, ker je pobiral s ponarejenimi pobotnicami razno naročnino. Pri Stadlerju je vzel jeden »foglovš« na račun gospe Poklukar-

prstane, pri raznih trgovcih s papirjem pa vse potrebščine za šolo. Tako pridobljene stvari je prodajal dijakom, ki so pri njem stanovali. Sedaj je bil Pipuš v službi pri kranjski kmetijski družbi. Pipuš je vsa svoja čedna dejanja priznal.

Trčnila sta na Sv. Petra cesti nek izvošček in nek voznik iz Štepanje vasi. Fijakarjev voz je ves razbit.

Vlak v ognju. Iz Wladikavkasa se poroča, da sta v soboto mej postajama Grosnyj in Alšanjurt trčila dva vlaka. Oba strojevodja sta mrtva, istotako mnogo poštinih uradnikov in popotnikov. Petrolejske svetilke so se razile ter je vlak prišel goreti.

Žile prerezal si je v Trstu 25letni Edvard Cven. Spravili so ga v bolnico.

Iz raznih krajev. Advokata umoril je v Budimpešti neki Mihael Mynl. Dr. Horvathu je Mynl očital, da ga je osleparil, ter ga v zahvalo ustrelil. Morilec se je po dejanju peljal z izvoščkom naznanit policiji svoje dejanje. — Stavka stavcev v Bruslju. Stavci zahtevajo pri časopisih delavni čas 8¹/₂ ur. Nekateri časopisi so ugodili zahtevam. V soboto zvečer je bila stavka končana. — Premoženje zažgala je v neprevidnosti na Dunaju 42letna Zofija Hager. Pobasala je iz omare papir v peč. Mej papirjem je imela nje mati shranjenih vrednostnih papirjev za 25.000 gld. Vsi vrednostni papirji so zgoreli. Zofija ni imela odsele nobenega mirnega trenutka pred materinim čitanjem. V petek si je Zofija Hager polila s petrolejem obleko in jo zažgala. Na opeklinah je umrla.

Telefonska in brzojavna poročila.

Trst, 3. aprila. Slovenskih zastopnikov v isterski deželni zbor, ne bo, naj se skliče v Poreč ali Koper.

Pazin, 3. aprila. Govori se, da namerava vlada tu ustanoviti hrvatsko poljedelsko šolo. Deželni odbor je protestiral.

Celovec, 3. aprila. Deželni zbor je včeraj odklonil načrt glede uvedbe dež. davka na biciklje.

Dunaj, 3. aprila. V dolenjeavstrijskem deželnem zboru je stavil poslanec Schneider predlog, naj oblasti sedaj o velikonočnih praznikih strogo pazijo na ljudi, ki so pri judih v službi, ker je ritualni umor dokazano dejstvo. Poslanec Ofner: Sramota je, da se taki predlogi sploh smejo čitati v zbornici. — Lueger: To vas nič ne briga! — Kick: To je surovo pobalinstvo! — Sturm: Obsojane stvari naj se ne dogajajo, pa ne bo treba takih predlogov.

Dunaj, 3. aprila. Minister Režek je včeraj odpotoval v Prago.

Praga, 3. aprila. Danes je predložil poslanec Šamane k predlogu, naj se v vse srednje šole na Češkem upelje ruščina kot obligatni predmet.

Reka, 3. aprila. Stališče guvernerja Szaparyja je omajano. Njegov naslednik postane baje grof Batthyany.

Budimpešta, 3. aprila. Ministerski predsednik Szell je izjavil, da se bo ogerska kvotna deputacija pogajala z avstrijsko, katero smatra avstrijski drž. zbor za zakonito zastopnico. Sodbo o tem, ali je avstrijska kvotna deputacija še upravičena za delovanje, naj se prepusti avstrijskemu drž. zboru.

Kolonija, 3. aprila. Ruski car pride sem prihodnji teden.

Rim, 3. aprila. Zbornica je izvolila posl. Colombo z 265 glasovi vnovič svojim predsednikom. Nato je mej nepopisnim hruščem vsprejela predlog posl. Sonnino, da se v današnji seji brez debate potom navadnega glasovanja odobri prememba poslovnega reda.

Vojška v Južni Afriki.

Angleški maršal Roberts je že občutil bursko moč ali v tem slučaju zvižalo. Dva bataljona infanterije, oddelek konjice in jedno baterijo so mu Buri zvalili v neko globoko strugo pri Thaba-Nehu (Thabanthu), 38 angl. milj vzhodno od Bloemfonteina ter mu zajeli cel oddelek. Pozneje je prišla sicer na pomoč neka divizija, da reši zajete Angleže, a o njenem uspehu se dosedaj še nič ne poroča, akoravno bi bilo tudi to poročilo

To je toraj Robertsov prvi poraz, a pričakovati smemo, da bodo Buri njegovim četam provzročili še več bridkih ur, ako se uresniči vest, da se nahaja večji burski oddelek pred Bloemfonteinom ob reki Modder. Roberts se bo potem moral biti na obeh straneh in deliti svojo moč. Mogoče je pa tudi, da se ta del Burov hoče samo združiti z glavno armado.

London, 3. aprila. Reuterjev urad poroča iz Bloemfonteina 31. marca: Angleški oddelek, kateremu sta poveljevala polkovnika Broadwood in Pileher, in ki je bil v taboru v Thaba-Nehu, se je moral v zadnji noči umakniti, ker se je približal velik oddelek burske armade. Angleži so se umaknili do vodovodnih naprav pri Bloemfonteinu, kjer so se zvečer utaborili. Naslednji dan jutraj so jih napadli Buri z granatami. Broadwood je šel s trainom dalje, ostali del se je pomikal za njim. Pri tem so začeli v globoko strugo, kjer so bili skriti Buri, ki so zajeli cel oddelek s sedmimi topovi v red. Vojakov ni padlo veliko. Iz Bloemfonteina je došla na pomoč proti poldnevni diviziji generala Colvillesa.

London, 3. aprila. Lord Roberts brzojavlja iz Bloemfonteina: Broadwood je izgubil sedem topov in vso prtljago. Izguba v njegovi armadi se ceni na 350 mož, mej temi so jih Buri 200 ujeli.

London, 3. aprila. Poraz generala Robertsa je napravil na tukajšnje kroge najnepovoljniji utis. Mej zajetimi je tudi kralj. garde-kavalerija. Sodi se, da bodo Oranji izvajali posledice. Polkovnik Broadwood je poveljeval 10. huzarskemu polku, jedni bateriji in infanteriji na konjih.

London, 3. aprila. Iz Bloemfonteina poročajo 30. marca: Velik oddelek Burov se nahaja pri Paardebergu na mestu, kjer je bil utaborjen Cronje.

London, 3. aprila. Zadnja poročila pravijo, da so Buri v varnost spravili pridobljenih sedem topov ter da so zasedli jako važne in trdne postojanke, še predno je prihitel French Broadwoodu na pomoč, ter da se tudi Frenchu ni posrečilo pregnati Burov iz zasedenih postojank.

Bruselj, 3. aprila. V Pretoriji vlada veliko veselje radi ujetja Broadwoodove kolone. Med Brandfortom in Winburgom je 20.000 Burov pod poveljstvom generalov De Wett in Delarey. 5000 mož nadleguje krila Robertsova. Botha izdal ognjevit oklic na Bure.

London, 3. aprila. „Daily Chronicle“ javlja iz Bloemfonteina, da se je Angležem posrečilo (?) dobiti nazaj sedem ugrabljenih topov. Vodovod v Bloemfontein so Buri pretrgali.

London, 3. aprila. Vojno ministerstvo nima še nikakega poročila, da bi Angleži zgubljene topove si zopet priborili.

Umrli so:

2. aprila. Josip Zajc, delavec sin, 12 dni, Florjanske ulice 48, življenjska slabost.

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij.

984 42

V hiralnici:
1. aprila. Ivan Brendič, delavec, 24 let, fungus multiplex. — Ivana Sterle, strežnica, 62 let, ostarelost.
V otroški bolnišnici:
2. aprila. Anton Semerád, hišnika sin, 2½, mešica, atrofie.
V bolnišnici:
29. marca. Ivana Dolinar, delavka, 25 let, peritonitis tubercul.
30. marca. Jakob Stefula, pek, 37 let, jetika — Franc Gorišek, krojač, 27 let, jetika.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. srednji zračni tlak 736-0 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padačina v mm.
2. 9. zvrč.	731-6	21	sr. vzh.	pol. oblač.	0 0
7. jut.	33 4	15	sl. jzah.	pol. oblač.	
2. popol.	733-7	35	sr. sever	del. jasno	
Srednja večerajšnja temperatura 26 normale: 71.					

Preklic in naznanilo.

Podpisane izjavljam, da me gospod J. Kraševac, meščan in bivši mizar v Ljubljani, v mojih kupčijskih zadevah ne zastopa več, in smatram vsako naročilo ali plačilo na moje ime njemu izročeno za neveljavno.

Ob enem slav. občinstvu uljudno naznanjam, da me odlej nadalje zastopa v mojih kupčijskih zadevah gospod

A. Zakrajšek

ter prosim le temu izročevati vsa naročila in plačila zame.

V Ljubljani, dne 28. marca 1900.

322 3-2 Anton Kvas.

V Polšniku, v dekaniji Šmartno pri Litiji, se išče

cerkvenik in organist

ob enem. Službo je nastopiti o sv. Juriju. Plača se večina v beru toliko, da se lahko dobro izhaja. — Zraven dobiva tudi še stolnino in deležnino od ustanoviteljnih sv. maš. Zeli se, da prosi izvežbani recijane in da bi zraven še tudi znal krojaško obrt, ker v okolici ni nobenega dobrega krojača. — Prosilci naj se oglašajo do ovetne nedelje pri podpisnem župnijskem uradu.

Župnijski urad v Polšniku.

301 3-2 Ivan Globelnik, župnik.

Železna blagajna

varna proti vlomom, katera se dá pritrditi k tlom ali k steni, se prodá za nizko ceno.

Natančneje se poizvé pri upravnistvu „Slovenca“.

293 3-3

Vožnjekarte
in
tovorni listi

AMERIKO.

Kraljevi belgijski poštni parnik

Red Star Linie iz Antverpna
naravnost v

Novi Jork in Filadelfijo.

Koncesijonovana od visoke c. kr. avstrijske vlade

5 Pojasnila daje:

Red Star Linie

Dunaj, IV., Wiednergürtel 20.

ali pa 17 25-11

ANTON REBEK v Ljubljani, Kolodvorske ulice 34.

Spretnega

stenografa in pisarja

z lepo in hitro pisavo sprejme proti dobremu plačilu

dr. Josip Furlan,

326 3-1 advokat v Ljubljani.

Ovsena kaša.

Ovseno pšeno, ovsena moka in ovseni puh (kakor Quaker Quats) izdeluje iz Smrečinega gorskega ovsu, priznane najboljše na svetu, ondetno prodajalno društvo.

5 kg. poštni ravojček: kašo in puh K 4-40, ovseno pšeno in moka K 4-20, vse štiri vrste odbrane K 4-30. Po železnici od 25 kg. više (tudi odbrano) dosti ceneje in sicer od 62 do in 68 h za k.g. po daljavi. 110 26-22

Glavna zaloge Smrečine gorske prodajalne družbe za Avstro-Ogersko:

LEOPOLD HEISS, Dunaj, IV/1, Wiedner Hauptstrasse 56.

Poslovodja

zmožnega slovenskega in nemškega jezika, išče podpisano društvo. Stanovanje je prosto, drugo se izve pismeno. Oglasiti se je vsaj do 10. aprila t. l.

I. delavsko konsumno društvo na Jesenicah Gorenjsko. 302 2-2

Prodajalnica s skladiščem

v novozidani hiši, Ljubljana, Prešernove ulice št. 5, se z majnikom oddá v najem.

Več pové lastnik hiše. 323 2-1

Protin, revmatizem,

199 12-3

tudi zastaran, katerega celó toplice v 10—15 letih niso ozdravile, ozdravi gotovo po nekaterekratni rabi

Zoltán-ovo mazilo zoper protin in revmatizem.

Steklenica velja 2 kroni. Razpošilja dvorni založnik lekarnar

B. Zoltán, Budimpešta.

Nikaka tajnost.

Od zdravnikov priporočeno.

Čestita gospodinja!

Perite brez žajfe, brez sode, pepela itd., edino le s pristnim, klora prostim

perilnim praškom „Lessive Phenix“

J. Picot-a v Parizu.

Prihrani se pri delu in času. — Zajamčeno neškodljivo.

Vse postane čedno in belo ko sneg. Le poskusite in se prepričajte.

Središčna pisarna tovarne za „Lessive Phenix“ J. Picot a: Budimpešta, VII., Károly körut, 19.

Dobiti je v Ljubljani pri: Bregant F. Burian E., Grošelj Fr., Jeglič Leskovic, Ječminek A., Jebačin J., Kahm-Murnik, Kordin J., Laznik P., Lexander K., Mehle A., Perdan J., Planinšek K., Šarabon A., Supan M., Schiffer V., Stacul A., Stupica F., Zalaznik J.

324 5-1

Zastopstvo ima: Moric Wagnerjeva vdova.

Dunajska filialka

Hranilne vloge na knjižice s 4%.

Menjalnica, borzno posredovanje, posojila na vrednostne papirje, menični eskompt, vinkuliranje in razvinkuliranje obligacij.

984 42

Živnostenská banka

na Dunaju, I. Herrengasse 12.

Glavnice v akcijah 20,000.000 K.

Reservni zaklad nad 7,500.000 K.

Centrala v Pragi.

Podružnice v Brnu, Plznju, Budejovicah, Pardubicah, Taboru, Benešavi, Iglavi, Moravski Ostravi.

Dunajska borza.

Dne 3. aprila.		Dne 2. aprila.	
Skupni državni dolg v notah	99-30	3-2% državne srečke l. 1864, 250 gl.	164 —
Skupni državni dolg v srebru	99-10	5% državne srečke l. 1860, 100 gl.	160 —
Avstrijska zlata renta 4%	98-30	Državne srečke l. 1864, 100 gl.	200 90
Avstrijska kronna renta 4%, 200 kron	99-25	4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	95-90
Ogerska zlata renta 4%	97-15	Tisne srečke 4%, 100 gl.	—
Ogerska kronna renta 4%, 200	93-70	Dunavske vravnave srečke 5%	258-75
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gl.	127-40		
Kreditne delnice, 160 gl.	235-50		
London vista	242-90		
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj	118-68		

Dunavsko vravnavo posojilo l. 1878	108 —	Salmove srečke, 40 gl.	172-50
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	95-40	St. Genois srečke, 40 gl.	182 —
Prioritetne obveznice državne železnice	87-30	Waldsteinove srečke, 20 gl.	178 —
južne železnice 3%	69-40	Ljubljanske srečke	49 —
južne železnice 5%	99 —	Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gl.	124-50
dolenjskih železnice 4%	99-25	Akcije Ferdinandove sev. želez. 1000 gl. st. v.	293 —
Kreditne srečke, 100 gl.	396-25	Akcije tržaškega Lloydja, 500 gl.	78-75
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gl.	335 —	Akcije južne železnice, 200 gl. sr.	24-70
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gl.	42-50	Splošna avstrijska stavbinska družba	97 —
Ogerskega	5 —	Montanska družba avstr. plan.	263-50
Budimpešt. bazilika-srečke, 5 gl.	13-20	Trboveljska premogarska družba, 70 gl.	324 —
Rudolfove srečke, 10 gl.	—	Papirnih rubljev 100	256 —

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanja za zube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobika. — Promese za vsako tveganje. Kulantina izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Ströbelgasse 2.

Pojasnila vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursnih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni sveti za doseg kolikor je mogoče visocega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.